

5779

Torah from Around the World

Wie zingt in deze wereld, zal ook in de toekomstige wereld zingen.

Talmoed Bavli, tractaat Sanhedrin

Sjabbat 29 september 2018 / 20 Tisjri 5779, Chol Hamoëd Soekot, Sjemot/Exodus 33:12 - 34:26

Tanach blz. 178 - 181

Tweede Sefer Tora: Bemidbar/Numeri 28:19 - 25

Tanach blz. blz 329

Haftara: Jechezkel /Ezechiël 37:1 - 14

Tanach blz. 1114

vertaler: Jochanan Belinfante

Commentaar: Rabbijn Jonathan E. Blake, rabbijn van Westchester Reform Temple, Scarsdale, New York, Verenigde Staten.

[Het Engelse origineel](#)

Neem een mitswa en verfraai haar

Tijdens de week van Soekot, zo is ons opgedragen, moeten we verschillende delen van de Tora die ons vertellen over het feest lezen. Op de Sjabbat die midden in Soekot valt lezen wij Sjemot/Exodus 33:12-34:26, dat begint met een ontmoeting tussen Mosjé en God direct na de overtreding met het gouden kalf. Hun directe toenadering eindigt wanneer Mosjé een tweede paar Stenen Tafelen maakt om de Stenen Tafelen die hij had gebroken, te vervangen. Er werden nieuwe opdrachten gegeven aan de Israëlieten, waaronder de naleving van de drie pelgrimsfeesten.

„Vier het Wekenfeest wanneer je de eerste opbrengst van de tarweoogst binnenhaalt, en het Inzamelingsfeest wanneer het jaar ten einde loopt. Driemaal per jaar moeten alle mannen voor de Machtige, de Eeuwige, de God van Jisraëel, verschijnen.” (Sjemot 34:22-23) Dit ‘Inzamelingsfeest’ (Chag haAsif) wordt geïdentificeerd met Soekot/Loofhuttenfeest. Het is de enige vermelding van Soekot in de voorgeschreven Toralezing van Chol haMoëd Soekot, en het is een indirecte verwijzing er naar.

Andere gedeelten in de Tora verbreden ons begrip van Soekot door in te gaan op de naleving ervan. Wajikra/Leviticus 23:33-43 benoemt praktijk die wij associëren met Soekot: acht dagen van heilige naleving in het midden van de zevende maand van het joodse jaar, het verblijf in loofhutten, en het zich verblijden met bepaalde takken en vruchten - later vorm gegeven als loelaf en etrog. Dewariem/Deuteronomium 16:15 voegt hieraan toe dat je op Soekot „niets dan vreugde zult beleven”, hetgeen de rabbijnen ertoe kan hebben gebracht om dit feest Zeman Simchateinoe, ‘de Tijd van onze vreugde’ te noemen. Maar in de lezing van deze week is Soekot slechts Chag haAsif, ‘Inzamelingsfeest’, een van de drie jaarlijkse pelgrimsfeesten (Pesach en Sjawoe’ot zijn de andere twee).

Uit het feit dat de naleving van Soekot meer wordt verfraaid naarmate de Tora zich ontwikkelt, kunnen wij een belangrijke joodse les peuren, die niet alleen voor Soekot geldt, maar voor ons hele leven. Die les staat bekend als *hiddoer mitswa*. ‘Hiddoer mitswa’ betekent ‘een opdracht verfraaien’. Het idee is afgeleid van Sjemot 15:2: „Ze Eli w’anwehoe”, ‘Dit is mijn God en ik wil Hem omhullen’. De rabbijnen interpreteerden de oproep om God „te omhullen” als een uitnodiging om mitswot niet na te leven op een nonchalante manier, maar op een mooie wijze.

Je zou kunnen zeggen dat de Tora al deed aan *hiddoer mitswa* met betrekking tot de verfraaiing van Soekot. In eerste instantie brengt de Tora de essentie van Soekot onder de aandacht aan de hand van de passage van deze week met zijn karige frase ‘Inzamelingsfeest’, wat eenvoudigweg oogstfeest betekent. Later verfraait het de naleving van Soekot met het rituele gebruik van loofhutten en de producten van de natuur. De rabbijnse traditie ging verder met het mooi maken van de naleving van het feest door uitleg te geven over de details van het bouwen van een soeka, door ons inspirerende lessen te geven over de loelav en de etrog, door ons te vragen feestelijke maaltijden in de soeka te organiseren, en door ons gebruiken te geven zoals *de ushpizin*: de uitnodiging aan onze bijbelse voorouders om symbolisch aanwezig te zijn in de soeka.

Wat begint als een onopgesmukte verklaring in Sjemot, ontwikkelt zich langzaam tot het festival dat wij tegenwoordig kennen en liefhebben dankzij *hiddoer mitswa*, de verfraaiing en uitbreiding van een mitswa. (De meeste feestdagen ontwikkelen zich overigens op dezelfde manier. De Pesachseder is slechts één van de in het oog lopende voorbeelden).

Veel meer mitswot kunnen worden verfraaid. Feitelijk voorziet Soekot ons zelf van een ideaal voorbeeld wat betreft *hiddoer mitswa*. Wij kennen allemaal de opdracht een soeka te bouwen, maar wij stoppen niet bij het basistaketsel van een strodak, die tot de essentiële voorschriften behoren. Wij versieren hem met decoratieve vruchten en groenten, bloemen en linten. Wij nemen een mitswe en maken haar prachtig.

Om de Torarol in jouw synagoge te schrijven had een sofer een heel jaar nodig, omdat de schrijver de tekst verfraaide met uitgebreide kalligrafie. Kijk eens naar de ornamentale kroontjes op de letters – het was een liefdeswerk. Voorzichtig bekleden wij de Torarol met een geborduurde mantel en zetten haar een kroon op met schitterende opschik. Wij nemen een mitswe en maken haar prachtig.

De Tora vertelt ons om franje, *tsietsiet*, vast te maken aan onze kleding. Maar kijk eens rond en zie het verblindende palet aan kleuren en ingewoven patronen op de tallietot van de gemeenteleden. Wij nemen een mitswe en maken haar prachtig.

De judaïca bij jou thuis - de kandelaars, kiddoesjbekers, chanoekiot – laten *hiddoer mitswa* in actie zien zodat anderen kunnen zien met hoeveel trots en vreugde we onze traditie beleven.

Hiddeor mitswa leert ons nooit heilige acties te behandelen als machinale verantwoordelijkheden, iets dat nou ‘eenmaal gedaan moet worden’. Het leert ons om de tijd te nemen voor de handelingen die ons leven verheffen en heiligen, zodat we ze zo mooi, bijzonder en betekenisvol mogelijk kunnen uitvoeren. Via hiddeor mitswa leren wij inzien, dat als we de joodse levenspraktijk met bedachtzaamheid en creativiteit uitvoeren, ons leven vervuld raakt van pracht, inspiratie en liefde voor onze traditie.

Reform Jodendom is zelf, als het zich van zijn beste zijde toont, een manifestatie van hiddeor mitswa. Reform Jodendom is geworteld in de erfenis van de profeten en keurt een rituele praktijk die gereduceerd is tot mechanische gehoorzaamheid, af; het wijst de uitvoering van de mitswot louter af uit hoop op een beloning of uit angst voor straf. De hervormers van het Jodendom van enkele eeuwen geleden klaagden erover dat sjoeldiensten steriele exercities waren geworden, droog en verstoken van enige inspiratie. Diensten waren verworpen tot een verplichting die uit te zitten en niet een moment om je te verbinden met de majesteitelijkheid en tederheid van de gebeden. Vele van de vroegste aanpassingen van de dienst hadden tot doel de schoonheid van het bidden op een hoger plan te brengen, in het bijzonder via muziek. Esthetiek werd een pad naar spiritueel bewustzijn en vreugde in religieuze praxis.

Hiddeor mitswa leert ons ook over de situatie van de mens. De soeka is een kwetsbare hut van natuurlijke materialen. Om kosjer te zijn, dat wil zeggen dat hij voldoet aan de joods-wettelijke voorschriften, kan een soeka niet te duurzaam zijn. Het dak moet openingen hebben, en is daardoor onderhevig aan de elementen van de natuur, zodat wij zelfs binnen eventuele wind en regen kunnen voelen. Ook het leven is kwetsbaar en vergankelijk. Geen enkel levend wezen ontkomt aan het oplopen van kneuzingen. Als wij lang genoeg stilstaan, zal iets er komen om ons te verwonden.

Een onopgesmukte soeka is een naakt, zwak ding, slechts een gammel raamwerk dat heen en weer beweegt in de wind. Daarom benaderen wij de soeka in de geest van hiddeor mitswa. Wij nemen die arme soeka, dit tijdelijke kleine thuis en wij maken hem prachtig - bijna in heilige tegenstelling tot zijn eigenlijke aard, bijna als om hem schadeloos te stellen voor al zijn gebreken. Wij nemen een naakt, kwetsbaar ding en wij maken hem prachtig. Dat is uiteindelijk waar het in het leven over gaat: wij nemen wat het leven ons geeft, met al zijn gebrokenheid en gebreken, en wij maken het leven zo mooi en betekenisvol als we kunnen.

Rabbi Jonathan E. Blake is senior rabbijn van de Westchester Reform Temple in Scarsdale, New York.

